

Advies programmadecreet begrotingsaanpassing 2023

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed op 21 april 2023

Uitgebracht door de Algemene Raad op 4 mei 2023 met 21 stemmen voor en 1 onthouding

Vorbereiding: werkgroep Beleidsnota-Programmadecreet op 27 april 2023 onder voorzitterschap van Leen Van Heurck

Dossierbeheerder: Filip De Bruyne

Op vraag van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, geeft de Vlor advies over het voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2023. Het advies heeft betrekking op de maatregelen onder hoofdstuk 4. Onderwijs en vorming.

1 Overschrijding machtiging DBFM-projecten en OD II-verdeling (afdeling 6 en 8)

De Vlaamse Regering stelt in het voorontwerp van het programmadecreet voor dat ze de DBFM-projecten tot boven de decretaal bepaalde machtiging kan subsidiëren, mits dit te compenseren op de machtiging voor reguliere kredieten in scholenbouw.

De Vlor begrijpt dat de selectie van DBFM-projecten lopende is en dat deze bepaling er dan voor zorgt dat de overheid toch het maximaal mogelijke budget kan inzetten voor deze projecten. De Vlor kan hiermee akkoord gaan, maar vindt dat de minister eerst in overleg moet gaan met AGION en het Gemeenschapsonderwijs. Met deze maatregel teert de overheid in op de reguliere kredieten voor scholenbouw, terwijl er ook daar bouwprojecten aan de gang zijn. Het overleg met AGION en het Gemeenschapsonderwijs is dus nodig om een goede balans te vinden tussen het maximaal inzetten van budget voor de selectie van DBFM-projecten én het respecteren van de lopende scholenbouwprojecten binnen de reguliere financiering. Het kan immers niet dat de tijdslijnen van projecten binnen reguliere financiering achteruit worden geschoven om de selectie van DBFM-projecten mogelijk te maken.

De Vlor vindt geen argumenten terug die verklaren waarom er een nood is om in het decreet over DBFM-Scholen van Vlaanderen te verduidelijken dat de verdeling van de investeringsruimte tussen de onderwijsnetten “in principe” gebeurt op basis van de OD II-verdeling “voor zover de ingediende en geselecteerde projecten per onderwijsnet die verdeling mogelijk maken”. Het is daarenboven ook vreemd om zo’n verduidelijking in te schrijven via het programmadecreet. Indien het om een fundamentele wijziging gaat, zou dit in een apart decreet moeten worden opgenomen.

2 Extra werkingsbudget voor bijkomende capaciteit voor leerlingen met een verslag (afdeling 9)

De Vlaamse Regering trekt extra budget uit om de capaciteit voor leerlingen met een IAC- of OV4-verslag te verhogen. De Vlor vraagt zich af waarom de regering de voorwaarde stelt dat de scholen voor buitengewoon onderwijs al een aanbod in het betreffende type of de betreffende combinatie van type en opleidingsvorm moeten hebben op het moment van de aanvraag. Ook scholen die hertellen op de eerste schooldag van oktober komen niet in aanmerking voor het extra werkingsbudget. Als de regering capaciteitsproblemen wil oplossen dan lijkt het de Vlor zinvol dat ook andere scholen in het buitengewoon onderwijs en nieuwe scholen die extra capaciteit kunnen inrichten.

De Vlor stelt ook vast dat er geen duidelijkheid is over de manier waarop de Vlaamse Regering de scholen zal rangschikken volgens de prioritering van types, combinaties van types en opleidingsvormen én onderwijsniveau. Dat biedt weinig rechtszekerheid aan de scholen die hierop willen intekenen.

3 Ondersteuningsbeleid voor cognitief sterk functionerende leerlingen (afdeling 10)

De Vlaamse Regering maakt een budget van 1,06 miljoen euro vrij in het kader van een ondersteuningsbeleid voor cognitief sterk functionerende leerlingen, en verankert dit budget decretaal voor vijf schooljaren. De Vlor merkt op dat dit een vrij hoog bedrag is: 300.000 euro voor de oprichting van een interuniversitair expertisecentrum en 706.000 euro om 20 ankerscholen te ondersteunen. De vraag rijst of deze maatregel het gelijkheidsbeginsel niet schendt, want het bedrag dat een ankerschool spendeert om een cognitief sterk functionerende leerling te ondersteunen zal veel hoger liggen dan het bedrag dat een pedagogische begeleidingsdienst beschikbaar heeft om een leerling te ondersteunen die niet tot die doelgroep behoort.

Het relatief hoge budget voor dit ondersteuningsbeleid valt des te meer op na een periode waarin de pedagogische begeleidingsdiensten eerst besparingen moesten doorvoeren, en daarna met gekleurde middelen moeten werken. De Vlor vraagt zich af waarom de Vlaamse Regering de keuze maakt om in deze legislatuur nog eens een nieuw expertisecentrum in het leven te roepen. Een groot deel van de opdrachten die de Vlaamse Regering aan het expertisecentrum geeft, zouden de pedagogische begeleidingsdiensten kunnen opnemen. De Vlaamse Regering had de keuze kunnen maken om de pedagogische begeleidingsdiensten te versterken want dit specifieke ondersteuningsaanbod ligt duidelijk in het verlengde van hun decretale opdracht. Als er dan toch nog opdrachten zijn waar de Vlaamse Regering een expertisecentrum meer geschikt voor vindt, dan zou de Vlor het logisch vinden om die aan het recent opgerichte expertisecentrum Leerpunt toe te kennen. Dat lijkt toch efficiënter te zijn. De raad ziet niet waarom er een nood is aan de oprichting van een nieuw expertisecentrum. Voor de Vlor is het ook duidelijk dat het expertisecentrum input die het evidence-informed werken zal ondersteunen, eerder dan evidence-based.

De Vlor begrijpt dat de uitwerking van dit ondersteuningsbeleid voortbouwt op een bestaand proefproject, en dat dit proefproject ook geëvalueerd werd. Helaas werd de Vlor daar niet bij betrokken. De raad verwacht van de overheid dat ze de evaluatie van proefprojecten met de Vlor deelt en dat ze de Vlor ook een geschikte plaats vindt om die evaluatie toe te lichten. Zo kan de raad de Vlaamse Regering terdege adviseren over dit nieuw ondersteuningsbeleid.

4 Tenlasteneming van juridische kosten van schoolbesturen (afdeling 11)

De Vlaamse Regering maakt het mogelijk dat schoolbesturen gerechtskosten ten laste kunnen leggen van de Vlaamse Gemeenschap, wanneer die schoolbesturen kosten moesten maken om hun beslissingen inzake deliberaties en tucht over leerlingen te verdedigen.

De Vlor hoedt zich ervoor om te stellen dat deze maatregel de planlast voor onderwijsinstellingen kan verminderen. De Vlor apprecieert dat de Vlaamse Regering de schoolbesturen hierin tegemoet

wil komen, en zien dit vooral als een signaal dat de regering de professionaliteit van leraren erkent. Het principe van het aanvechten van beslissingen wordt hiermee niet in vraag gesteld.¹

De Vlor merkt op dat een goede werking van beroepscommissies in heel wat gevallen kan vermijden dat een geschil uitmondt in een rechtszaak. De Vlor vraagt aan de minister van Onderwijs om na te gaan hoe de overheid scholen verder kan ondersteunen in de organisatie van beroepscommissies. Een goede en frequente werking van beroepscommissies komt immers alle betrokkenen in het onderwijs ten goede.

5 Extra middelen voor materiaalintensief studietoelaanbod, CLB's en nascholing basisonderwijs (afdeling 12, 14, 15 en 18)

De Vlaamse Regering voorziet een extra werkingsbudget van 10 miljoen euro voor materiaalintensief studietoelaanbod. De Vlor apprecieert dat de Vlaamse Regering budget vrijmaakt om op deze reële nood een antwoord te bieden, al is het spijtig dat het volwassenenonderwijs opnieuw niet meegenomen wordt in de verdeling van dit budget.

Ook voor de centra voor leerlingenbegeleiding werd een extra werkingsbudget van 7,562 miljoen euro ingeschreven, evenals een bedrag van 1 miljoen euro voor de netoverstijgende digitaliseringsprojecten. Verder wordt er werk gemaakt van de stapsgewijze verdubbeling van het nascholingsbudget voor het basisonderwijs tegen 2024, met een belangrijke opstap van 1,335 miljoen euro in 2023. De Vlor is tevreden dat de Vlaamse Regering die middelen vrijmaakt voor het onderwijs.

De Vlor merkt wel op dat de maatregel om de niet-loon component van subsidies te bevriezen en dus niet te indexeren nog verder verlengd wordt, en dat geldt evengoed voor de nascholingsmiddelen. Toch wordt er met die niet-loon component van het nascholingsbudget ook een deel lonen uitbetaald, waardoor er toch een zekere erosie van het budget plaatsvindt.

6 Ondersteuning Duaal Leren door de regionale technologische centra (afdeling 16)

De Vlaamse Regering ziet een rol weggelegd voor de Regionale Technologische Centra (RTC's) om duaal leren te faciliteren, en schrijft hiervoor in dit voorontwerp van decreet ook specifieke werkingstoelagen in.

De Vlor gaf al eerder aan dat het niet wenselijk is om de RTC's die rol te geven². Er gaan al veel partners aan de slag met de opdracht om duaal leren te ondersteunen en er is geen enkele actor in het onderwijs vragende partij om daar ook nog eens de RTC's bij te betrekken. Duaal leren vindt ook niet enkel plaats in het secundair onderwijs maar ook in het volwassenenonderwijs. De RTC's

¹ : VSK en VVS vinden het geen goed signaal van de Vlaamse Regering om enkel middelen uit te trekken voor de eventuele laatste, gerechtelijke fase van een geschil en dat bovendien slechts voor één van de betrokken partijen. Dit benadeelt leerlingen en hun ouders. VSK en VVS onderstrepen het belang van de eerdere fasen in de beroepsprocedure en missen maatregelen voor de ondersteuning en professionalisering van directies en de beroepscommissies.

² : Vlor, Algemene Raad. [Toekomstvisie voor de Regionale Technologische Centra \(RTC\)](#), 11 februari 2021

wensen daar echter hun werking niet op af te stemmen. De RTC's zijn ook opgericht om innovatie en samenwerking met de harde sectoren uit te bouwen. Duaal leren gaat echter evengoed door in de zachte sectoren, en de RTC's hebben hier dus geen expertise in. Tot slot werd duaal leren niet eens vermeld in de recent afgesloten beheersovereenkomsten tussen de RTC's en de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlor kan maar tot één conclusie komen en dat is dat de artikelen 27 en 28 geen plaats hebben in dit voorontwerp van decreet en geschrapt moeten worden. De Vlor beveelt de Vlaamse Regering verder aan om in te zetten op ondersteuning in de scholen om van duaal leren een succes te maken. De begeleiders in de scholen zijn hiervoor het beste geplaatst.

Leen Van Heurck
algemeen secretaris

Valentina Cools
ondervoorzitter